Rada
Európskej únie

V Bruseli 25. novembra 2024
(OR. en)

16124/24

JEUN 281
SOC 863
EMPL 588
AGRI 829
SUSTDEV 127
EDUC 441

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o poskytovaní glokálnych príležitostí mladým ľuďom žijúcim vo vidieckych a odľahlých oblastiach

Delegáciám v prílohe zasielame uvedené závery, ktoré Rada (vzdelávanie, mládež, kultúra a šport) schválila na zasadnutí 25. – 26. novembra 2024.

PRÍLOHA

Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o poskytovaní glokálnych príležitostí mladým ľuďom žijúcim vo vidieckych a odľahlých oblastiach

RADA A ZÁSTUPCOVIA VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZASADAJÚCI V RADE,

UZNÁVAJÚC, ŽE

1. vidiecke komunity zohrávajú zásadnú úlohu pri presadzovaní vízie Európskej únie a sú jednou zo základných súčastí jej identity. Ako sa uvádza v oznámení Európskej komisie o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti EÚ,[1] „vidiecke oblasti sú neoddeliteľnou súčasťou našej spoločnosti a srdcom nášho hospodárstva“, a preto im treba venovať zvýšenú pozornosť. Rozmanitosť krajiny, kultúry a dedičstva patria v Európe k najcharakteristickejším a najpozoruhodnejším prvkom vidieckych a odľahlých oblastí. Život v týchto oblastiach prináša početné výhody, ako lepšiu kvalitu života, blízkosť k prírode, väčšiu biodiverzitu, menšie znečistenie, možné nižšie životné náklady, väčšiu bezpečnosť[2] a silnejšie komunity;

---

[1] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040 (oznámenie o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti), COM/2021/345 final.

[2] Online štatistiky Eurostatu: *Urban-rural Europe - quality of life in rural areas 2022* (Mesto/vidiek v Európe – kvalita života vo vidieckych oblastiach v roku 2022).

2. najneskôr v roku 2040 chce mať Európska únia (EÚ) silnejšie, prepojenejšie, odolnejšie a prosperujúcejšie vidiecke komunity.[3] Napriek doterajšiemu úsiliu sú medzi vidieckymi a mestskými oblasťami značné rozdiely, hoci vo vidieckych oblastiach žije 137 miliónov ľudí, teda asi tretina populácie EÚ.[4] Hoci sú vidiecke komunity dôležité z hľadiska udržateľného rozvoja a hospodárskej a sociálnej súdržnosti, často ich postihuje vyľudňovanie, najmä odliv mladých ľudí. V dôsledku toho čoraz väčšia časť populácie žijúcej vo vidieckych a odľahlých oblastiach EÚ čelí sociálno-ekonomickým výzvam;

3. nad výhodami života vo vidieckych a odľahlých oblastiach môžu prevažovať výzvy, ako napríklad menej pracovných príležitostí, slabšia infraštruktúra (z hľadiska energie, dopravy, mobility a informácií), horšia prístupnosť a dostupnosť kvalitného vzdelávania a odbornej prípravy vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti alebo športového, kultúrneho a voľnočasového vyžitia. Mnohí, často najmä mladí, preto z vidieckych a odľahlých oblastí radšej odchádzajú za lepšími príležitosťami. V konkrétnych geografických oblastiach to môže viesť k významným zmenám demografických štruktúr;[5]

4. hoci príležitosti mladých ľudí určuje ich miestna realita, na ich život majú čoraz väčší vplyv globálne trendy, ako zmena klímy, digitalizácia, otázky duševného zdravia, pracovné a vzdelávacie príležitosti, ekonomická a iná nerovnosť. Možnosť preklenúť priepasť medzi bezprostredným okolím a širšou globálnou perspektívou ponúkajú vidieckej mládeži glokálne[6] príležitosti, ktoré prispôsobujú stratégie a riešenia ich lokálnym potrebám a podmienkam;[7]

---

3 Závery o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti EÚ, 15631/23.

4 „Vidiecke oblasti pokrývajú 341 miliónov hektárov (m ha), čo predstavuje 83 % celkovej rozlohy EÚ. Viac ako polovica z nich je odľahlá, t. j. nachádza sa ďaleko od miest. Mestá a predmestia tvoria spolu 17 % rozlohy EÚ (70,3 m ha).“ Oznámenie o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti. SWD (1. časť).

5 Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie: *Eurostat Regional Yearbook – 2023 Edition* (Regionálna ročenka Eurostatu – vydanie 2023), 2023.

6 Pojem „glokálny“ je definovaný v prílohe I.

7 Oznámenie o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti.

5. vidieckosť nie je jednotný pojem, prostredie ani okolnosť.[8] Vidiecke a odľahlé oblasti sú domovom pre rozmanité a živé komunity mladých ľudí s rôznymi potrebami a výzvami. Táto rozmanitosť si vyžaduje odpovede a riešenia prispôsobené regionálnym a lokálnym potrebám a zohľadňujúce jedinečné potreby a zdroje každej oblasti. V tejto súvislosti by sa mali zobrať do úvahy špecifiká najvzdialenejších regiónov, keďže ich ostrovná povaha a izolácia zvyknú ešte viac prehlbovať rozdiel medzi mestskými a vidieckymi oblasťami. Dôležité je tiež zaručiť spravodlivé zaobchádzanie a úplné zapojenie mladých vo vidieckom aj mestskom prostredí, ako aj pochopiť rozdiely a zmenšiť prípadnú priepasť medzi mestom a vidiekom okrem iného posilnením väzieb medzi vidieckymi a mestskými oblasťami vo všetkých členských štátoch;

6. hoci sa mladým v Európskej únii venuje rôznorodá a rozsiahla pozornosť, prevláda dojem, že väčšina politík zameraných na mladých ľudí nekladie dostatočný dôraz na vidiecke aspekty a že vidiecke politiky neberú vždy ohľad na osobitné potreby a okolnosti mladých ľudí žijúcich vo vidieckych, odľahlých, okrajových, menej rozvinutých oblastiach a najvzdialenejších regiónoch;[9,10]

---

[8] Pracovný dokument útvarov Komisie Zhrnutie hodnotenia vplyvu spoločnej poľnohospodárskej politiky na územný rozvoj vidieckych oblastí, SWD(2021) 398 final.

[9] Partnerstvo medzi EÚ a Radou Európy zamerané na mládež: *Young people in rural areas: diverse, ignored and unfulfilled* (Mladí ľudia vo vidieckych oblastiach: rôznorodí, ignorovaní a nenaplnení).

[10] V článkoch 174 a 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa uznáva osobitné postavenie vidieckych regiónov, najvzdialenejších regiónov, regiónov zasiahnutých zmenami v priemysle a regiónom závažne a trvalo znevýhodneným prírodnými alebo demografickými podmienkami, ako sú najsevernejšie regióny s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva, ostrovné, cezhraničné a horské regióny. Pod pojmom vidiecke a odľahlé oblasti sa v tomto dokumente rozumejú aj okrajové a menej rozvinuté oblasti a najvzdialenejšie regióny.

7. na základné oblasti súvisiace s účasťou, angažovanosťou a zmysluplným prispievaním mladých ľudí do spoločnosti sa zameriava stratégia EÚ pre mládež na roky 2019 – 2027[11] ako rámec európskej spolupráce v otázke politík zameraných na mládež, ako aj európske ciele v oblasti mládeže.[12] Cieľ v oblasti mládeže #3 sa zameriava na inkluzívne spoločnosti vytvárajúce prístupné a otvorené prostredie pre všetkých mladých ľudí a cieľ #6 zas na vytváranie vidieckych oblastí, v ktorých môžu mladí naplno uplatniť svoj potenciál;[13]

8. v záveroch Rady o rozširovaní príležitostí pre mladých ľudí vo vidieckych a vzdialených oblastiach[14] sa vyzdvihuje význam lokálnych príležitostí a podpora medziodvetvových prístupov a členské štáty EÚ sa v nich vyzývajú, aby podporovali a uľahčovali aktívne občianstvo a zmysluplnú účasť mladých ľudí z rôznych prostredí vo vidieckych a odľahlých oblastiach na relevantných procesoch rozhodovania najmä v otázkach, ktoré sa ich týkajú;

9. výzvy z hľadiska sociálnej inklúzie vo vidieckych a odľahlých oblastiach môžu súvisieť s dostupnosťou a prístupnosťou pozemkov, infraštruktúry, digitálnych technológií, informácií a vysokokvalitných sociálnych služieb a služieb zdravotnej starostlivosti, vzdelávacích a pracovných príležitostí a príležitostí práce s mládežou, ako aj s mierou účasti na všetkých relevantných rozhodovacích procesoch. Je nevyhnutné zabezpečiť rovnaký prístup k príležitostiam pre všetkých bez akejkoľvek formy diskriminácie;

---

11 Uznesenie Rady Európskej únie a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže: stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027 (2018/C 456/01).

12 Uznesenie Rady Európskej únie a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže: stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027 (2018/C 456/01).

13 Uznesenie Rady a zástupcov členských štátov zasadajúcich v Rade, ktorým sa stanovujú usmernenia týkajúce sa riadenia dialógu EÚ o mládeži – Stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027 (Ú. v. EÚ C 189, 5.6.2019).

14 Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o rozširovaní príležitostí pre mladých ľudí vo vidieckych a vzdialených oblastiach, Ú. v. EÚ C 193, 9.6.2020.

10. na dôležitosť prierezového prístupu upozorňuje päť stratégií Únie rovnosti, ktoré prijala Komisia v rokoch 2020 a 2021,[15] ako aj oznámenie Komisie o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu.[16] V týchto dokumentoch sa zdôrazňuje, že jednotlivci môžu patriť do jednej skupiny v zraniteľnej situácii, ale aj do viacerých naraz, a poukazuje sa na potrebu bojovať proti viacnásobným a prelínajúcim sa formám diskriminácie. Tie môžu mať obrovský vplyv na mladých ľudí vrátane mladých žijúcich vo vidieckych a odľahlých oblastiach, ktorí nie sú homogénnou skupinou a „majú množstvo identít, rozmanitých potrieb, zdrojov, pochádzajú z rôznych prostredí, zažívajú rôzne životné situácie, majú rôzne záujmy a čelia rôznym výzvam a príležitostiam“;[17]

11. v oznámení Komisie o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu a v záveroch Rady o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu mladých ľudí v Európskej únii[18] sa identifikuje potreba konkrétnych opatrení v záujme prevencie, propagácie a podpory zameranej na duševné problémy mladých ľudí žijúcich vo vidieckych alebo odľahlých oblastiach;[19]

---

15 Stratégia v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030, stratégia pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025, stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025, akčný plán EÚ proti rasizmu na roky 2020 – 2025, strategický rámec EÚ pre rovnosť, začleňovanie a účasť Rómov na roky 2020 – 2030.

16 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu (oznámenie o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu), COM(2023) 298 final.

17 Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o inkluzívnych spoločnostiach pre mladých ľudí, Ú. v. EÚ C, C/2024/3808, 27.6.2024.

18 Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu mladých ľudí v Európskej únii. Ú. v. EÚ C, C/2023/1337, 30.11.2023.

19 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu, COM(2023) 298 final.

12. v záveroch Rady o duševnom zdraví[20] sa uznáva, „že problémy s duševným zdravím sa spájajú s mnohými formami nerovností, ktoré zažívajú napríklad osoby v zraniteľnej situácii, menšiny, marginalizované skupiny a osoby v znevýhodnených sociálno-ekonomických situáciách vrátane osôb žijúcich v zariadeniach dlhodobej starostlivosti, osôb zažívajúcich osamelosť a sociálnu izoláciu, detí a mladých ľudí, starších ľudí, žien, LGBTI osôb[21], onkologických pacientov, osôb so zdravotným postihnutím, utečencov, migrantov, väzňov a ľudí, ktorí sa ocitli bez domova“;

13. v udržateľnom rozvoji vidieckych a odľahlých oblastí zohrávajú kľúčovú úlohu ženy a dievčatá, keďže prinášajú miestnym komunitám pridanú hodnotu. Často sú hybnou silou inovácie, diverzifikácie a rozvoja nových príležitostí.[22] Táto úloha sa však často prehliada alebo ju nevidieť. Mnohé ženy a dievčatá vo vidieckych a odľahlých oblastiach naďalej čelia výzvam spojeným so zamestnanosťou, podnikaním, možnosťami kvalitného vzdelávania a odbornej prípravy, nerovnomernou deľbou opatrovateľských povinností, prístupom k pozemkom, vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve, službám dlhodobej a zdravotnej starostlivosti, ako aj nedostatočným zastúpením pri rozhodovaní;[23],[24]

---

20 Závery Rady o duševnom zdraví, dokument 15971/23, bod 24.

21 Pozri stratégiu Komisie pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025, COM(2020) 698 final.

22 Európska investičná banka, *Support for female entrepreneurs: Survey evidence for why it makes sense* (Podpora žien podnikateliek: Prieskum, prečo to má zmysel), november 2022, ISBN: 978-92-861-5378-5.

23 Oznámenie o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti.

24 Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, Deviata správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti (9. správa o súdržnosti), marec 2024.

14. EÚ uznáva, že na demografické zmeny vplývajú aj životné rozhodnutia jednotlivcov a rodín, a upozorňuje na potrebu podporných verejných politík, ktoré mladým umožnia naplno uplatniť ich potenciál. V oznámení s názvom Demografické zmeny v Európe: súbor nástrojov pre opatrenia[25] sa osobitne vyzdvihuje kritická potreba podpory mladších generácií, pokiaľ ide o ich prístup ku kvalitným pracovným miestam, cenovo dostupnému bývaniu a dôstojnej životnej úrovni;

15. vidiecke a menej rozvinuté regióny môžu čeliť najmä problému starnutia obyvateľstva, nízkemu stupňu dosiahnutého vzdelania, úbytku pracovnej sily, odlivu mladých a riziku upadnutia do „pasce rozvoja talentov“,[26] čo oslabuje ich schopnosť budovať udržateľné hospodárstva a obmedzuje ich konkurencieschopnosť a rast. V oznámení Komisie s názvom Využitie talentov v regiónoch Európy sa spomína potreba transformovať tieto regióny na dynamické hospodárstva podporujúce rozvoj talentov a stavajúce na silných stránkach vidieckych regiónov. Riešenie týchto výziev si vyžaduje prispôsobenú podporu zameranú na posilnenie postavenia mládeže, zlepšenie prístupu k vzdelávaniu, odbornej príprave a zamestnaniu, rozšírenie prístupu k inováciám a zariadeniam odbornej prípravy, investovanie do tvorby kvalitných pracovných príležitostí a presadzovanie sociálnej inklúzie. Ak sa majú v EÚ obmedziť územné rozdiely a zvýšiť sociálna súdržnosť, je nevyhnutné zabezpečiť, aby mali ľudia žijúci vo vidieckych a odľahlých oblastiach vrátane mladých možnosť prosperovať;[27],[28]

---

25 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Demografické zmeny v Európe: súbor nástrojov pre opatrenia (súbor demografických nástrojov Komisie), COM/2023/577 final.

26 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Využitie talentov v regiónoch Európy (oznámenie o využití talentov), COM/2023/32 final.

27 Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, Deviata správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti (9. správa o súdržnosti), marec 2024.

28 Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie: *Eurostat Regional Yearbook – 2023 Edition* (Regionálna ročenka Eurostatu – vydanie 2023).

16. politika súdržnosti a vo vidieckom kontexte Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV) zohrávajú dôležitú úlohu, pokiaľ ide o podporu členských štátov a regiónov v úsilí umožniť lepšiu reflexiu o mnohorakých výzvach rozvoja, potrebách reforiem a rôznych sociálno-ekonomických a územných rozdieloch tým, že nasmerúvajú cielenú podporu podľa osobitných potrieb každého regiónu. Vzhľadom na asymetrický dosah výziev, aké prináša zelená a digitálna transformácia, demografická transformácia, meniace sa globálne hospodárske trendy alebo zmena klímy, môže mapovanie potrieb v oblasti infraštruktúry, ľudského kapitálu a služieb umožniť efektívnejšie programovanie finančných prostriedkov EÚ v najvzdialenejších, riedko osídlených, ostrovných, horských a hraničných regiónoch a vo vidieckych oblastiach. Môže to prispieť k diverzifikácii pracovných príležitostí a zlepšeniu formálneho a neformálneho vzdelávania a odbornej prípravy okrem iného podporou digitalizácie, čím sa vidiecke a odľahlé regióny stanú atraktívnejšími miestami na život a prácu a zabezpečí sa ich udržateľný rozvoj;[29]

[29] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o deviatej správe o súdržnosti (oznámenie o 9. správe o súdržnosti, COM/2024/149 final) a 9. správa o súdržnosti.

17. v globálnom akčnom pláne Organizácie Spojených národov Desaťročie rodinného farmárčenia (2019 – 2028)[30] sa zdôrazňuje, že ak sa má zaručiť generačná udržateľnosť rodinného farmárčenia, je nevyhnutné posilniť postavenie mladých ľudí, najmä mladých žien, uľahčením ich prístupu k pozemkom, prírodným zdrojom, informáciám, vzdelávaniu, infraštruktúre, finančným službám a trhom a ich účasti na procesoch tvorby politík súvisiacich s farmárčením. Uľahčenie medzigeneračného prevodu umožní mladým poľnohospodárom spájať tradičné, lokálne poznatky s inovatívnymi postupmi, čím sa podporí ich kľúčová úloha v inkluzívnom rozvoji vidieka. Negatívny trend starnutia poľnohospodárskej populácie môže ohroziť životaschopnosť vidieckych oblastí, a preto dôležitú úlohu v generačnej obmene môže spolu so spoločnou poľnohospodárskou politikou (SPP) zohrať aj posilnenie foriem podpory mladých poľnohospodárov a podnikateľov, pomoc v začiatkoch ich poľnohospodárskej činnosti, poskytnutie stimulov na prevod hospodárstiev a zatraktívnenie poľnohospodárstva pre mladšiu generáciu;

18. v odporúčaní OECD o tvorbe lepších príležitostí pre mladých ľudí sa požadujú cielené opatrenia na podporu mladých ľudí v zraniteľných a znevýhodnených podmienkach. Zahŕňajú poskytovanie integrovaných sociálnych a zdravotných služieb a služieb bývania a zamestnanosti prispôsobených miestnym pomerom. V odporúčaní sa vyzdvihuje dôležitosť investícií do vzdelávania, bývania a zdravia vidieckej mládeže, ako aj spolupráce so zainteresovanými stranami s cieľom vytvoriť prostredie, ktoré im pomôže uspieť;[31]

[30] FAO a IFAD. 2019. *United Nations Decade of Family Farming 2019-2028* (Dekáda OSN – Rodinné farmárčenie 2019 – 2028). Globálny akčný plán. Rím.

[31] OECD, Odporúčanie rady o tvorbe lepších príležitostí pre mladých ľudí, zasadnutie rady na ministerskej úrovni, 9. – 10. jún 2022, JT03497457.

BERÚC DO ÚVAHY, ŽE

19. nedostatočná schopnosť vidieckych regiónov prilákať talenty[32] alebo nedostatočný prístup k infraštruktúre a kvalitným službám v každodennom živote v celej Európe výrazne obmedzujú prosperitu a sociálno-ekonomický rozvoj vidieckej mládeže. Môže to obmedziť konektivitu vidieckej mládeže a jej prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave, zamestnaniu, zdravotnej starostlivosti, bývaniu, sociálnym službám, práci s mládežou, kultúrnemu, športovému a voľnočasovému vyžitiu, ako aj jej sociálno-ekonomické príležitosti, a teda aj vôľu ostať;[33]

20. mnohí mladí ľudia žijúci vo vidieckych a odľahlých oblastiach čelia prekážkam v prístupe k vzdelávaniu a nedostatočnej informovanosti o možnostiach digitálnych služieb a platforiem, čo zvyšuje ich izoláciu a prehlbuje možnú digitálnu priepasť medzi vidieckymi a mestskými oblasťami. Digitálny prístup a digitálne zručnosti relevantné pre zamestnanie môžu urýchliť lokalizované posilňovanie postavenia a inklúziu.[34],[35] Tieto prekážky môžu uškodiť najmä mladým ľuďom, ktorí nie sú zamestnaní ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), keďže obmedzená digitálna pripojiteľnosť ešte viac obmedzuje ich možnosti pri hľadaní príležitostí vzdelávania, zamestnania a odbornej prípravy, čím sa ešte zhoršuje ich sociálna a ekonomická izolácia. Je nevyhnutné riešiť problém digitálnej priepasti, aby sa mládež NEET opäť zaangažovala a vybavila zručnosťami potrebnými na to, aby sa mohla stať súčasťou modernej pracovnej sily. V posilnenej záruke pre mladých ľudí[36] sa zdôrazňuje význam podpory lokálneho začleňovania mladých ľudí, najmä NEET, do trhu práce, a to aj vo vidieckych a odľahlých oblastiach, zabezpečením potrebných príležitostí na miestnej a regionálnej úrovni, čím sa uľahčí ich zotrvanie v týchto oblastiach.

---

32 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Využitie talentov v regiónoch Európy (oznámenie o využití talentov), COM/2023/32 final.

33 Letta, E. (2024), *Much more than a market – Speed, Security, Solidarity – Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens* (Oveľa viac než len trh – Rýchlosť, bezpečnosť, solidarita – Posilnenie postavenia jednotného trhu s cieľom zabezpečiť udržateľnú budúcnosť a prosperitu pre všetkých občanov EÚ), apríl 2024.

34 Oznámenie o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti.

35 Oznámenie o 9. správe o súdržnosti a 9. správa o súdržnosti.

36 Odporúčanie Rady z 30. októbra 2020 o moste k pracovným miestam – posilnení záruky pre mladých ľudí, a ktorým sa nahrádza odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí (2020/C 372/01).

21. v porovnaní s mestskými oblasťami v mnohých vidieckych a odľahlých oblastiach Európy mladí ľudia, najmä ženy a mladí ľudia so zdravotným postihnutím, nemajú rovnaký prístup k formálnemu a neformálnemu vzdelávaniu a odbornej príprave a k príležitostiam informálneho učenia sa a čelia nemalým prekážkam vo svojom osobnom a profesijnom rozvoji. Obmedzená prístupnosť a dostupnosť programov vysokokvalitného vzdelávania a odbornej prípravy nielen prehlbuje nedostatok zručností, ale môže viesť aj k úniku mozgov a zvýšeniu miery nezamestnanosti vidieckej mládeže, ktorá si vo svojej oblasti nedokáže nájsť prácu zodpovedajúcu svojej kvalifikácii;

22. zásadný význam pre rozvoj vidieckej mládeže a posilnenie jej postavenia má prístup ku glokálnym a vyčerpávajúcim informáciám o lokálnych, regionálnych, národných a únijných programoch a možnostiach financovania. Obmedziť jej schopnosť správne pochopiť tieto dokumenty a orientovať sa v nich, a tak oslabiť jej prístup k iniciatívam EÚ, môžu vertikálne a horizontálne jazykové bariéry.[37][38] Efektívne šírenie informácií sa dá podporiť medziodvetvovou spoluprácou, ktorá tieto prekážky pomôže prekonať a podporí budovanie kapacít a lokálne siete. Je to nevyhnutný predpoklad pre zaručenie spravodlivej účasti, maximalizácie prínosov programov EÚ, ako Erasmus+, Európsky zbor solidarity a LEADER, a možností financovania pre vidiecku mládež v Európe na všetkých úrovniach;

23. geografické faktory môžu brániť mladým ľuďom v prístupe k pracovným príležitostiam, možnostiam cenovo dostupného bývania a lepšej konektivite a vyvolávať v nich pocit neistoty, zvyšovať ich závislosť od finančných zdrojov a na lokálnej úrovni stimulovať mobilitu a urbanizáciu;

---

37 Moxon D., Bárta O. (2024). EUYD10 *We Need Youth* (Výsledky konzultačnej fázy EUYD10. Potrebujeme mladých) DOI: 10.5281/zenodo.10656746.

38 Akčný plán EÚ pre vidiek sa uvádza v oznámení Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040, COM(2021) 345 final.

24. komunity vidieckej mládeže môžu čeliť výzvam, ako je nižší stupeň dosiahnutého vzdelania, nezamestnanosť alebo nevyhovujúce pracovné podmienky. tvorbu komunít, zapájanie sa do nich a ich pretrvanie môže okrem toho sťažiť nedostatočný prístup k práci s mládežou, mládežníckym organizáciám, komunitným priestorom a kvalitnému spoločenskému, kultúrnemu, športovému a voľnočasovému vyžitiu. Tieto faktory môžu obmedziť možnosti spoločenskej interakcie, čo môže mať nepriaznivý vplyv na duševnú pohodu, viesť k pocitu izolácie a osamelosti, prípadne viesť k slabým systémom podpory;

25. mladí ľudia žijúci vo vidieckych a odľahlých oblastiach sa môžu stretávať s nedostatočnými podpornými službami okrem iného aj v otázke duševného zdravia.[39] Duševné problémy môžu nepriaznivo ovplyvniť ich vzdelávanie, zamestnanie aj sociálne zabezpečenie. Patrí medzi ne aj pocit vylúčenia, ktorý vedie k negatívnym pocitom izolácie; šikana a obťažovanie rovesníkmi online aj offline; nadužívanie médií, strach z premeškania niečoho dôležitého a zvýšené vystavenie závislostiam. Zároveň týmto mladým ľuďom chýba prístup k štruktúram, ktoré by im mohli pomôcť vyhnúť sa týmto hrozbám a vymaniť sa z nich, v dôsledku čoho u nich pretrváva úzkosť a depresia a mnohé ich duševné problémy ostávajú neliečené;

26. zdravú dlhovekosť podporuje široká škála faktorov vrátane propagácie zdravia a prevencie chorôb, prístupu k službám zdravotnej starostlivosti, životných a pracovných podmienok, typov zamestnania a okolia. Hoci vidiecke oblasti ponúkajú zdravotné výhody, ako kvalitnejšie ovzdušie a blízkosť k prírode, mestské regióny majú obvykle viac rozmanitých zdravotníckych zariadení.[40] Nedostatok kvalitných služieb zdravotnej starostlivosti spôsobuje problémy v oblasti prevencie a liečby zdravotných problémov. A hoci poľnohospodárstvo v mnohých vidieckych oblastiach poskytuje početné pracovné príležitosti, poľnohospodárske profesie môžu mať nebezpečný alebo škodlivý vplyv na fyzické zdravie.[41] Je preto dôležité, aby sa investovalo do technológií, ktoré šetria pracovné sily a zvyšujú produktivitu práce;

---

39 Oznámenie o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu, COM(2023) 298 final.

40 Eurostat Regional Yearbook 2023 (Regionálna ročenka Eurostatu 2023).

41 Sieť SPP EÚ: *Supporting the health and well-being of Europe's agricultural workforce* (Podpora zdravia a duševnej pohody európskej pracovnej sily v poľnohospodárstve), Policy Insight, jún 2023.

27. mladí ľudia so zdravotným postihnutím žijúci vo vidieckych a odľahlých oblastiach sa môžu stretávať s nemalými prekážkami s vplyvom na kvalitu ich života a príležitosti, ako je obmedzený prístup k inkluzívnemu a vysokokvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave a k špecializovanej zdravotnej starostlivosti, ako aj nedostatočná doprava a konektivita. Tieto výzvy upozorňujú na potrebu cielených opatrení, ktorými sa mladí lepšie podporia;[42,43]

28. hoci má vidiecka mládež vrátane žien výrazný potenciál z hľadiska inovácie a hospodárskeho rozvoja, môže sa stretávať s prekážkami v snahe dostať sa k finančným zdrojom a zorientovať sa v zložitých finančných a byrokratických postupoch. Kľúčovú úlohu preto môžu zohrať prístupné a prehľadné mechanizmy financovania spolu s cielenými investíciami na podporu podnikateľskej činnosti vidieckej mládeže vrátane farmárstva;[44,45,46]

29. mladí ľudia vo vidieckych a odľahlých oblastiach zvyknú čeliť osobitným výzvam z hľadiska udržateľnosti, ktoré ešte zhoršuje vyhrocujúca sa klimatická kríza, čo má zásadný vplyv na ich každodenný život. Oproti svojim mestským náprotivkom sú často zraniteľnejší v environmentálnych či klimatických otázkach. Potrebujú širší prístup k udržateľným zdrojom a riešeniam, keďže sú zraniteľnejší voči environmentálnym hrozbám. Ako zdôrazňuje OSN v Agende 2030 pre udržateľný rozvoj,[47] tento nedostatočný prístup bráni mladým ľuďom riešiť naliehavé obavy o udržateľnosť a tiež prispievať k zmierneniu klimatickej krízy. Na to, aby mohli tieto výzvy vo svojom okolí adekvátne riešiť a prekonávať, potrebujú tiež prístup ku kvalitnému formálnemu a neformálnemu vzdelávaniu a odbornej príprave, aby získali potrebné zručnosti a kompetencie;

---

42 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Únia rovnosti: Stratégia v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 (stratégia EÚ pre zdravotne postihnutých), COM(2021) 101 final.

43 Oznámenie o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti.

44 Oznámenie o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti.

45 Európsky fond regionálneho rozvoja, Interreg Europe, súhrnná správa *How to boost entrepreneurship in rural areas?* (Ako podporiť podnikanie vo vidieckych oblastiach?), apríl 2020.

46 Európska komisia: *Taking stock of how CAP Strategic Plans contribute to the objectives of the long-term vision for the EU's rural areas* (Vyhodnotenie príspevku strategických plánov SPP k plneniu cieľov dlhodobej vízie pre vidiecke oblasti EÚ), jún 2023.

47 Organizácia Spojených národov: A/RES/70/1, Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj.

30. pre rozvoj vidieka je nevyhnutný nepretržitý rozvoj za spoluúčasti miestneho obyvateľstva, a preto je vo vidieckych a odľahlých oblastiach potrebný pevný základ pre zmysluplnú účasť mládeže. Vidiecka mládež by sa mala brať ako kľúčový aktér vidieckeho rozvoja a politiky by sa mali koncipovať tak, aby zodpovedali jej potrebám a ambíciám tým, že sa na všetkých úrovniach zabezpečí jej trvalé zapojenie a vplyv na rozhodovacie procesy. Ako sa uvádza vo vidieckom pakte,[48] ako kľúčový cieľ sa má definovať posilnenie hlasu vidieckych oblastí a posilnenie ich postavenia v lokálnej, regionálnej, národnej a únijnej politickej agende;

31. mladí ľudia vo vidieckych a odľahlých oblastiach môžu slúžiť ako katalyzátor pozitívnych zmien, najmä v rámci svojich komunít, keďže sú hnacím motorom rozvoja v digitálnej, sociálnej a hospodárskej oblasti. Napriek svojmu potenciálu sa však vidiecka mládež často stretáva s nemalými prekážkami, ktoré jej bránia naplno využívať jej vodcovské schopnosti a možnosti rastu. Je nevyhnutné, aby sa tieto výzvy prekonali a aby sa využil vodcovský potenciál vidieckej mládeže a posilnilo jej postavenie, aby mohla byť vo svojich komunitách hnacím motorom rozvoja, čím sa v celej Európe podporí inkluzívny rast a odolnosť;

[48] Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka: *Open letter on the launch of the Rural Pact* (Otvorený list o spustení vidieckeho paktu), 17. december 2021.

32. počas Konferencie EÚ s mládežou v Budapešti v septembri 2024[49] mladí ľudia navrhli, aby sa dynamika a príťažlivosť vidieckych a odľahlých oblastí pre mladých zvýšila:

i) presadzovaním zmysluplného zapojenia vidieckej mládeže, a to najmä do riešenia otázok environmentálnej udržateľnosti, ako aj duševného a fyzického zdravia;

ii) posilňovaním podporných vidieckych komunít, bojom proti predsudkom, nadväzovaním prístupného medzigeneračného dialógu a tvorbou spoločných priestorov, ako aj posilňovaním vízií do budúcnosti;

iii) rozšírením prístupu k infraštruktúre prispôsobenej potrebám mladých v oblastiach, ako je internetová konektivita, informácie, doprava a čistá energia, ako aj k službám v oblasti fyzického a duševného zdravia;

iv) zvyšovaním povedomia o alternatívnych spôsoboch zamestnania, ako je práca na diaľku alebo inovatívne farmárstvo;

33. na Konferencii EÚ s mládežou v Budapešti[50] tiež mladí ľudia upozornili na to, že únijné, národné a lokálne nástroje by mali zodpovedať potrebám, realite, kapacitám a zdrojom mladých ľudí z vidieckych a odľahlých oblastí a

i) podporovať účasť mládeže na rozvoji vidieka a rozhodovaní napríklad prostredníctvom mládežníckych ambasádorov, poradných výborov, miestnych rád mládeže a participatívneho rozpočtovania;

ii) podporovať podnikanie na vidieku vrátane farmárstva osvetou o existujúcich únijných a národných programoch, mentorstvom a podporou digitálnej transformácie a využívania finančných stimulov, ako sú daňové úľavy alebo možnosti spolufinancovania;

---

[49] Bárta O., Moxon D. (2024). Konferencia EÚ o mládeži EUYD10 v Budapešti (Maďarsko). *Final Conference Report* (EUYD10 – Konferencia EÚ s mládežou v Budapešti, Maďarsko. Záverečná správa z konferencie.) DOI: 10.5281/zenodo.13836827.

[50] Bárta O., Moxon D. (2024). Konferencia EÚ o mládeži EUYD10 v Budapešti (Maďarsko). *Final Conference Report* (EUYD10 – Konferencia EÚ s mládežou v Budapešti, Maďarsko. Záverečná správa z konferencie.) DOI: 10.5281/zenodo.13836827.

iii) podporovať mládežnícky orientované platformy umožňujúce prístup k informáciám o mládežníckych programoch, pracovných príležitostiach a financovaniu, ako aj spustiť celoúnijnú kampaň na podporu rovnakého prístupu k práci;

iv) podporovať kvalitné vzdelávacie príležitosti a mládežnícke iniciatívy, ktoré rozširujú skúsenosti vidieckej mládeže, ako sú výmeny mládeže medzi mestami a vidiekom, klimatické projekty a mobilní a osvetoví pracovníci s mládežou, ako aj angažovanosť vo vidieckych mládežníckych organizáciách;

v) zlepšiť prístup k službám a informáciám týkajúcim sa duševného zdravia motivovaním opatrení na lokálnej úrovni a podporou dialógu o existujúcich možnostiach a nástrojoch financovania,

VYZÝVAJÚ PRETO ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY NA PRÍSLUŠNÝCH ÚROVNIACH:

34. vo vhodných prípadoch prispievali k identifikácii, rozvoju, monitorovaniu a zabezpečeniu spravodlivého a rovnakého lokálneho prístupu mladých ľudí žijúcich vo vidieckych a odľahlých oblastiach k infraštruktúre, informáciám, konektivite a službám a zároveň prijali opatrenia na zlepšenie prístupnosti súvisiacej s ich každodenným životom;

35. zintenzívnili úsilie o zlepšenie dostupnosti a prístupnosti digitálnej infraštruktúry a služieb vo vidieckych a odľahlých oblastiach najmä podporou elektronických zariadení a iných digitálnych záležitostí, vytvorením vysokokvalitného širokopásmového pokrytia, zlepšením digitálnej gramotnosti a kybernetickej bezpečnosti a v relevantných prípadoch vzájomnou výmenou osvedčených postupov medzi miestnymi, regionálnymi a vnútroštátnymi orgánmi;[51]

[51] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Akčný plán digitálneho vzdelávania 2021 – 2027, Prispôsobenie vzdelávania a odbornej prípravy digitálnemu veku, COM(2020) 624 final.

36. ďalej podporovali medziodvetvovú spoluprácu medzi kvalitnými miestnymi zariadeniami v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, sociálnych vecí, zdravotnej starostlivosti, kultúry, starostlivosti o mládež, práce s mládežou, športu a voľného času, ktoré môžu mladí ľudia žijúci vo vidieckych a odľahlých oblastiach využívať, aby sa zabezpečili spravodlivé podmienky osobného rozvoja a duševná pohoda v ich kontexte, a zároveň podporovali fyzickú a digitálnu prístupnosť týchto zariadení a súvisiacich služieb;[52]

37. nabádali miestne orgány najmä vo vidieckych a odľahlých oblastiach, aby uľahčili zapojenie vidieckej mládeže napríklad zriadením rád mládeže a rozhodovacích postupov, ktoré by mohli slúžiť ako poradné orgány a iniciatívy. Tie môžu prispieť k účinnému zapojeniu mladých ľudí do všetkých rozhodovacích procesov v oblastiach, ktoré sa ich najviac týkajú, ako sú otázky vzdelávania, zamestnanosti, sociálnej inklúzie, infraštruktúry, bývania, konektivity, zdravotnej starostlivosti (najmä duševného zdravia) a životného prostredia, a môžu posilniť dôveru v demokratické procesy;

38. podporovali vo vidieckych a odľahlých oblastiach zriaďovanie a fungovanie bezpečných a inkluzívnych mládežníckych centier a priestorov a v relevantných prípadoch umožnili nepretržitú podporu už existujúcich bezpečných a inkluzívnych mládežníckych centier a medzigeneračnú interakciu. Ďalej rozširovali iniciatívy a programy na posilnenie a podporu všetkých foriem práce s mládežou, ako aj mládežnícke organizácie, aby sa tak uznala ich kľúčová úloha pri oslovovaní mladých ľudí žijúcich vo vidieckych a odľahlých oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch;

39. podporovali miestny dialóg o rozvoji vidieka venovaný budúcnosti danej oblasti a udržateľným riešeniam, ktorý v súlade s ambíciou dlhodobej vízie Komisie pre vidiecke oblasti EÚ spojí mladých ľudí, inštitúcie zastupujúce rôzne oblasti politiky spolu s miestnymi orgánmi, ako aj sociálnych a hospodárskych aktérov;[53]

---

[52] Oznámenie o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti.

[53] Oznámenie o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti.

40. propagovali iniciatívy na podporu talentov, ktoré majú komplexný prístup k podpore a využívaniu talentov počas celého ich života odbornou prípravou pracovníkov s mládežou, pedagógov a odborníkov, aby sa ocenil rôznorodý talent mladých ľudí. Umožnili mladým ľuďom rozvíjať ich zručnosti, talent a kapacity bez ohľadu na konkrétne prekážky, ktorým môžu čeliť vo vidieckych a odľahlých oblastiach;[54]

41. podporovali miestnu a v relevantných prípadoch regionálnu zamestnanosť mladých ľudí, pričom sa okrem iného zamerajú na tých, ktorí nie sú zamestnaní ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), a to zvyšovaním informovanosti a uľahčením tvorby rozmanitých pracovných miest a vyhliadok vo vidieckych a odľahlých oblastiach, sústreďujúc sa na diverzifikáciu a rozvoj príležitostí v rôznych odvetviach, ako je poľnohospodárstvo, výroba, digitálna oblasť, adaptácia na zmenu klímy a služby, a podporou programov rozvoja zručností a odbornej prípravy prispôsobených miestnym hospodárskym aktivitám;

42. podporovali vykonávanie posilnenej záruky pre mladých ľudí vo vidieckych a odľahlých oblastiach napríklad mapovaním služieb dostupných mladým ľuďom a riešením nedostatkov prostredníctvom mobilných služieb, online služieb alebo jednotných kontaktných miest;

43. preskúmali spôsoby, ako prilákať mladých ľudí, a najmä mladé ženy, do vidieckych a odľahlých oblastí a komunít a udržať ich tam, aby sa zabezpečila ich dlhodobá hospodárska prosperita a životaschopnosť, a vo vhodných prípadoch zvážili medziodvetvové prostriedky na ich podporu;

---

[54] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Využitie talentov v regiónoch Európy, COM(2023) 32 final.

44. preskúmali a podporovali iniciatívy zamerané na medzigeneračnú spoluprácu a solidaritu uľahčovaním dialógov a poskytovaním podrobných informácií o osvedčených postupoch, aby mohla vidiecka mládež na lokálnej úrovni ľahšie prosperovať;

45. vypracúvali, rozširovali a udržiavali programy na podporu fyzického a duševného zdravia prispôsobené potrebám mladých ľudí vo vidieckych a odľahlých komunitách poskytovaním podporných sietí online aj offline, napríklad psychologických a iných preventívnych služieb v školách a mládežníckych centrách, na boj proti šikane a závislosti.

VYZÝVAJÚ PRETO EURÓPSKU KOMISIU, ABY V SÚLADE SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY:

46. preskúmala možnosti, ako uľahčiť prístup k iniciatívam a nástrojom EÚ zameraným na vidiecku mládež, a sústredila sa pritom na odstraňovanie jazykových a administratívnych prekážok. V prípade potreby zjednodušila ich jazyk tak, aby bol pre mládež zrozumiteľnejší, a znížila zbytočnú byrokratickú záťaž, vďaka čomu sa uľahčí prístup vidieckej mládeže k týmto podporným mechanizmom a informáciám okrem iného na Európskom portáli pre mládež. Informácie a nástroje by sa mali poskytovať aj vo formátoch, ktoré sú prístupné mladým ľuďom so zdravotným postihnutím;

47. v rámci uplatňovania hľadiska mládeže zviditeľnila vidiecku mládež v programoch EÚ, ktoré majú zložku týkajúcu sa mládeže, a v stratégii EÚ pre mládež na obdobie po roku 2027 a vo vhodných prípadoch na európskej úrovni využívala mládežnícky test pri navrhovaní špecifických a konkrétnych opatrení zameraných na všetkých mladých ľudí vrátane tých, ktorí žijú vo vidieckych a odľahlých oblastiach;

48. preskúmala možnosti, ako lepšie zacieliť a maximalizovať využitie existujúcich finančných mechanizmov, a vo vhodných prípadoch možnosti, ako v spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami zmeniť zameranie iniciatív tak, aby sa pomohlo mladým vidieckym podnikateľom vrátane mladých poľnohospodárov pri zakladaní, udržiavaní a rozširovaní ich podnikania, pričom zoberie do úvahy aj štrukturálne obmedzenia, ktorým môžu čeliť, pokiaľ ide o prístup k finančným zdrojom. Okrem toho medzi mladými ľuďmi vo vidieckych a odľahlých oblastiach podporovala existujúce nástroje, ako je súbor nástrojov pre vidiek,[55] a vo vidieckych a odľahlých oblastiach podporovala spoluprácu všetkých podnikateľov. Vo vidieckych oblastiach to pomôže zabezpečiť budúce pracovné príležitosti, čím sa posilní ich hospodárska odolnosť a životaschopnosť;

49. umožnila vykonávanie posudzovania územného vplyvu vrátane overovania vplyvu na vidiecke oblasti posudzovaním očakávaného dosahu hlavných iniciatív EÚ na vidiecke a odľahlé oblasti a nabádaním na podobný prístup na národnej, regionálnej a miestnej úrovni s cieľom zabezpečiť koherentnosť, konzistentnosť a komplementaritu politík a nástrojov v otázkach dôležitých pre vidiecke oblasti;

50. naďalej získavala poznatky a podnikala výskum založený na dôkazoch o mladých ľuďoch žijúcich vo vidieckych a odľahlých oblastiach s využitím existujúcich nástrojov, ako napríklad Wiki pre mládež, a štúdií okrem iného v spolupráci s partnerstvom medzi EÚ a Radou Európy zameraným na mládež;

51. pokračovala v úsilí o zvýšenie informovanosti a účasti potenciálne nedostatočne zastúpených skupín, ako sú mladí ľudia z vidieckych a odľahlých oblastí, na dialógu EÚ s mládežou a na ďalších relevantných iniciatívach EÚ, ako je iniciatíva Mladí dobrovoľníci Interreg (IVY), iniciatíva EUTeens4Green a projekt Youth4OutermostRegions.

[55] Oznámenie o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti.

VYZÝVAJÚ PRETO ČLENSKÉ ŠTÁTY A EURÓPSKU KOMISIU, ABY S NÁLEŽITÝM OHĽADOM NA ZÁSADU SUBSIDIARITY:

52. vyzdvihli a uznali strategickú úlohu mladých ľudí žijúcich vo vidieckych a odľahlých oblastiach pri dosahovaní zelenej, spravodlivej a inkluzívnej transformácie a zachovávaní potravinovej a klimatickej bezpečnosti podporou biodiverzity a revitalizácie vidieka, tvorbou vysokokvalitných pracovných miest a zapájaním mladých ľudí do transformácie;[56]

53. poskytovali možnosti spravodlivého jazykového vzdelávania umožnením cezhraničnej spolupráce a možnosti formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa a príslušnej jazykovej prípravy zameranej na každodenné využitie;

54. v spolupráci s príslušnými odvetviami posilnili podmienky, ktoré mladým ľuďom umožnia prosperovať na lokálnej úrovni, podporou iniciatív účinne využívajúcich lokálne zdroje a infraštruktúru na tvorbu možností udržateľného životobytia vo vidieckych a odľahlých oblastiach vrátane najvzdialenejších regiónov, ako aj podporou rozvoja vhodných iniciatív v oblasti bývania prispôsobených potrebám mladých ľudí žijúcich v týchto oblastiach;

55. účinne presadzovali generačnú obnovu[57] a podporovali mladých podnikateľov vrátane mladých poľnohospodárov vo vidieckych a odľahlých oblastiach zlepšením dostupnosti a prístupnosti podpory pre začínajúce podniky. Poskytovali cielené informácie, prístup k priestorom, infraštruktúre, finančnej podpore a zdrojom, ako aj prístup k programom odbornej prípravy a mentorstva, ktoré začínajúcim podnikateľom vrátane mladých poľnohospodárov umožnia prekonať počiatočné prekážky a s dôverou začať podnikať, čo umožní oživenie vidieckej ekonomiky a podporí udržateľný rozvoj a inováciu v celej Európe;

---

56 Informačná sieť pre potravinovú bezpečnosť (FSIN) a Globálna sieť proti potravinovým krízam, *2024 Global Report on food crisis* (Globálna správa o potravinovej kríze za rok 2024). GRFC 2024, Rím.

57 Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade: Zhrnutie strategických plánov SPP na roky 2023 – 2027: spoločné úsilie a kolektívna ambícia, Brusel, 23.11.2023, COM(2023) 707 final.

56. posilnili medziodvetvovú spoluprácu v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania a odbornej prípravy so zvýšeným dôrazom na zvyšovanie úrovne zručností a rozvoj ľudských zdrojov, zlepšenie pracovných podmienok a rozšírenie dostupnosti a prístupnosti zariadení a vybavenia pre inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy v oblastiach, ktoré čelia najväčším ťažkostiam;

57. zabezpečili aktívnu účasť vidieckej mládeže a relevantných organizácií na diskusiách a rozhodovaní o príslušných politikách na miestnej, regionálnej, národnej a únijnej úrovni spoluprácou pri tvorbe, vykonávaní a hodnotení príslušných politík a podľa možnosti poskytovaním vyčerpávajúcich aktuálnych a rozčlenených údajov o vidieckej mládeži vrátane mladých poľnohospodárov, čím sa tvorcom politík umožní lepšie zacieliť politiky a opatrenia a navrhnúť riešenia prispôsobené ich potrebám. Prijali vhodné opatrenia na boj proti vplyvu negatívnych demografických trendov, ktoré majú vplyv na životy mladých ľudí žijúcich vo vidieckych a odľahlých oblastiach vrátane mladých poľnohospodárov;

58. posilnili cezhraničnú spoluprácu a nástroje EÚ v oblasti duševného a fyzického zdravia podporou výskumu v oblasti duševného zdravia, vyvinutím spoločných metód monitorovania a prevencie pre menej rozvinuté územia a výmenou osvedčených postupov pri rozširovaní služieb v oblasti duševného zdravia poskytovaných vo vidieckych a odľahlých oblastiach.

PRÍLOHA I K PRÍLOHE

Vymedzenie pojmov na účely týchto záverov:

„Vidiecke oblasti“ sú miestne správne komunity mimo mestských klastrov, ktoré sa vyznačujú najmä nižšou hustotou obyvateľstva, špecifickými sociálno-geografickými a kultúrnymi rysmi, blízkosťou k prírodným zdrojom, a teda odlišnými hospodárskymi vyhliadkami, pričom sa v ich prípade zároveň zistili potreby ďalšieho zlepšovania osobitných služieb zameraných na mládež, ako aj na širokú verejnosť.

Ukazovatele „kvality života“ zahŕňajú širokú škálu tém/rozmerov vrátane materiálnych životných podmienok, zamestnanosti, vzdelávania, zdravia, sociálnej interakcie, bezpečnostnej ochrany a bezpečnosti, dôvery, diskriminácie a životného prostredia.

„Overovanie vplyvov na vidiecke oblasti“ je skúmanie politík z hľadiska vidieka tak, aby tieto politiky spĺňali svoj účel pre tých, ktorí žijú a pracujú vo vidieckych oblastiach. Európska komisia zaviedla mechanizmus overovania vplyvov na vidiecke oblasti ako súčasť programu lepšej právnej regulácie s cieľom posúdiť vplyv hlavných legislatívnych iniciatív EÚ na vidiecke oblasti.

„Revitalizácia vidieka“ je spôsob pozitívnej transformácie vidieckych oblastí pre súčasné a budúce generácie.

„Vidieckosť“ sa často nedefinuje, ale na účely tohto dokumentu má dve geografické úrovne: vidiecke oblasti (klasifikácia úrovne lokálnej administratívnej jednotky (LAU)) a prevažne vidiecky región (klasifikácia regiónov úrovne 3 nomenklatúry územných jednotiek pre štatistické účely (NUTS-3)). Tak vidiecke oblasti, ako aj prevažne vidiecke regióny sa definujú rovnako: väčšina ich obyvateľov žije vo vidieckych bunkách mriežky. Klasifikácia LAU definuje stupeň urbanizácie a klasifikácia regiónov úrovne NUTS 3 odkazuje na regionálnu typológiu mesto/vidiek.

„Odľahlé oblasti“ sú miestne a regionálne správne komunity väčšinou mimo mestských klastrov, ktoré charakterizuje sťažený fyzický prístup väčšinou v dôsledku geografickej/prírodnej bariéry (zahŕňa okrem iného ostrovy a/alebo pohoria) v kombinácii s obmedzeným alebo zriedkavejším spojením verejnou dopravou a/alebo zložitou digitálnou pripojiteľnosťou. Tieto oblasti môžu mať rovnaké vlastnosti ako „vidiecke oblasti“ definované vyššie. Za odľahlé oblasti sa považujú aj najvzdialenejšie regióny EÚ uvedené v článku 349 ZFEÚ.

„Glokalizácia“ znamená hladké prepojenie lokálneho a globálneho; komplexné spojenie dosiahnuté vďaka cestovaniu, podnikaniu a komunikácii, ako aj ochote a schopnosti myslieť globálne a konať lokálne. „Pojem glokalizácia vystihuje dynamickú, mimovoľnú a dvojsmernú dialektiku medzi globálnym a lokálnym“ (Swyngedouw (2004)). Medzi najnaliehavejšie globálne trendy ovplyvňujúce mladých ľudí patrí zmena klímy, ktorá neúmerne postihuje vidiecke komunity a poľnohospodárstvo ako ich zdroj obživy, a vzostup digitálnych technológií, ktoré vytvárajú tak príležitosti, ako aj výzvy z hľadiska digitálnej gramotnosti, prístupu k vzdelávaniu a zamestnanosti. Ekonomická nerovnosť a nezamestnanosť mladých ľudí sú okrem toho globálne výzvy, ktoré si často vyžadujú lokálne inovácie pri tvorbe pracovných miest, rozvoji zručností a podnikaní. Lokálne citlivé prístupy k podpore a budovaniu odolnosti sú potrebné aj na riešenie duševných problémov, ktoré sa zhoršujú v dôsledku globálnych kríz a spoločenských tlakov. Okrem toho si prebiehajúce presadzovanie sociálnej spravodlivosti a inkluzívnosti vyžaduje prispôsobené riešenia otázok rodovej rovnosti, rasových rozdielov a prístupu k zdrojom s ohľadom na jedinečnú kultúrnu a sociálnu dynamiku v rôznych regiónoch. Riešenie týchto globálnych výziev prostredníctvom stratégií relevantných na lokálnej úrovni umožní mladým ľudom využiť potenciál glokalizácie na vytvorenie udržateľnej a odolnej budúcnosti v rámci ich komunít.

„Pasca rozvoja talentov“, ako sa opisuje v oznámení Komisie o využití talentov v regiónoch Európy, znamená viacrozmernú výzvu, s akou sa stretávajú niektoré regióny EÚ, ktoré čelia prudkému poklesu počtu obyvateľov v produktívnom veku, nízkemu a stagnujúcemu podielu absolventov vysokoškolského štúdia a negatívnej mobilite svojho obyvateľstva vo veku 15 – 39 rokov. Výsledkom je neefektívnosť lokálnej ekonomiky, trhov práce, systémov vzdelávania, odbornej prípravy a vzdelávania dospelých, ako aj nízka výkonnosť v oblasti inovácie, riadenia a rozvoja podnikania a obmedzený prístup k službám.

„Vertikálne a horizontálne jazykové bariéry“ označujú komplexné jazykové bariéry, akým čelí veľká časť vidieckej mládeže. Horizontálny segment sa zameriava na nedostatočný prístup k výučbe cudzích jazykov, zatiaľ čo vertikálny segment upozorňuje na ťažkosti s pochopením zložitého jazyka, v akom sú dostupné niektoré zdroje, ako aj s absenciou jazyka prispôsobeného mládeži.

PRÍLOHA II K PRÍLOHE

Odkazy

Rada Európskej únie

- Uznesenie Rady Európskej únie a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže: stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027, Ú. v. EÚ C 456, 18.12.2018.

- Uznesenie Rady a zástupcov členských štátov zasadajúcich v Rade, ktorým sa stanovujú usmernenia týkajúce sa riadenia dialógu EÚ o mládeži – Stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027, Ú. v. EÚ C 189, 5.6.2019.

- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o rozširovaní príležitostí pre mladých ľudí vo vidieckych a vzdialených oblastiach, Ú. v. EÚ C 193, 9.6.2020.

- Závery o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti EÚ, 15631/23.

- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade o inkluzívnych spoločnostiach pre mladých ľudí, Ú. v. EÚ C, C/2024/3808, 27.6.2024.

- Závery Rady o duševnom zdraví, 15971/23.

- Odporúčanie Rady z 30. októbra 2020 o moste k pracovným miestam – posilnení záruky pre mladých ľudí, a ktorým sa nahrádza odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí, 2020/C 372/01.

- Odporúčanie Rady z 13. mája 2024 Európa v pohybe – príležitosti vzdelávacej mobility pre všetkých, Ú. v. EÚ C, C/2024/3364.

- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu mladých ľudí v Európskej únii, Ú. v. EÚ C, C/2023/1337, 30.11.2023.

Európska rada

- Európska rada, Strategický program EÚ na roky 2019 – 2024, 20. jún 2019.

- Letta, Enrico: *Much more than a market – Speed, Security, Solidarity – Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens* (Oveľa viac než len trh – Rýchlosť, bezpečnosť, solidarita – Posilnenie postavenia jednotného trhu s cieľom zabezpečiť udržateľnú budúcnosť a prosperitu pre všetkých občanov EÚ), apríl 2024.

Európska komisia

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040, COM/2021/345 final.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040, COM/2021/345 final. Pracovný dokument útvarov Komisie (časť 1 – 3).

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Ľudia na prvom mieste, zabezpečenie udržateľného a inkluzívneho rastu a využívanie potenciálu najvzdialenejších regiónov EÚ, COM/2022/198 final.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Využitie talentov v regiónoch Európy, COM/2023/32 final.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Únia rovnosti: Stratégia v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030, COM/2021/101 final.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Únia rovnosti: stratégia pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025, COM/2020/698 final.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Únia rovnosti: stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025, COM/2020/152 final.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Únia rovnosti: akčný plán EÚ proti rasizmu na roky 2020 – 2025, COM/2020/565 final.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Únia rovnosti: strategický rámec EÚ pre rovnosť, začleňovanie a účasť Rómov, COM/2020/ 620 final.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu (oznámenie o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu), COM(2023) 298 final.

- Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, Deviata správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti (9. správa o súdržnosti), marec 2024.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a.sociálnemu výboru a Výboru regiónov o deviatej správe o súdržnosti, COM(2024) 149 final.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Demografické zmeny v Európe: súbor nástrojov pre opatrenia, COM/2023/577 final.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Akčný plán digitálneho vzdelávania 2021 – 2027, Prispôsobenie vzdelávania a odbornej prípravy digitálnemu veku, COM/2020/624 final.

- Pracovný dokument útvarov Komisie Zhrnutie hodnotenia vplyvu spoločnej poľnohospodárskej politiky na územný rozvoj vidieckych oblastí, SWD(2021) 398 final.

- Európsky fond regionálneho rozvoja, Interreg Europe: súhrnná správa *How to boost entrepreneurship in rural areas?* (Ako podporiť podnikanie vo vidieckych oblastiach?), apríl 2020.

- Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre vzdelávanie a kultúru, *Erasmus + Inclusion & Diversity Strategy in the Field of Youth* (Erasmus + – Stratégia začleňovania a rozmanitosti v oblasti mládeže), december 2014.

- Perpiña Castillo, C., Jacobs-Crisioni, C., Barranco, R., Curtale, R., Kompil, M., Vallecillo, S., Auteri, D. and Dijkstra, L., *Opportunities and challenges for remote rural areas in the European Union* (Príležitosti a výzvy odľahlých vidieckych oblastí v Európskej únii), Európska komisia, Ispra, 2023, JRC135398.

- Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie: *Study on living conditions and access to selected basic needs in the EU outermost regions – 2024* (Štúdia o životných podmienkach a prístupe k vybraným základným potrebám – 2024), ISBN 978-92-68-11899-3, doi: 10.2776/185784 KN-05-24-084-EN-N.

- Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade Zhrnutie strategických plánov SPP na roky 2023 - 2027: spoločné úsilie a kolektívna ambícia, Brusel, 23.11.2023, COM(2023) 707 final.

- Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie: *Eurostat Regional Yearbook – 2023 Edition* (Regionálna ročenka Eurostatu – vydanie 2023).

- Online štatistiky Eurostatu: *Urban-rural Europe - quality of life in rural areas 2022* (Mesto/vidiek v Európe – kvalita života vo vidieckych oblastiach v roku 2022).

- Sieť SPP EÚ: *Supporting the health and well-being of Europe's agricultural workforce* (Podpora zdravia a duševnej pohody európskej pracovnej sily v poľnohospodárstve), Policy Insight, jún 2023.

- Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, *Taking stock of how CAP Strategic Plans contribute to the objectives of the long-term vision for the EU's rural areas* (Vyhodnotenie príspevku strategických plánov SPP k plneniu cieľov dlhodobej vízie pre vidiecke oblasti EÚ), záverečná správa, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2023.

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Ľudia na prvom mieste, zabezpečenie udržateľného a inkluzívneho rastu a využívanie potenciálu najvzdialenejších regiónov EÚ, COM(2022) 198 final.

- Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka: *Open letter on the launch of the Rural Pact* (Otvorený list o spustení vidieckeho paktu), 17. december 2021.

Partnerstvo medzi Európskou úniou a Radou Európy zamerané na mládež

- Partnerstvo zamerané na mládež, *Young people in rural areas: diverse, ignored and unfulfilled* (Mladí ľudia vo vidieckych oblastiach: rôznorodí, ignorovaní a nenaplnení), marec 2021.

Organizácia Spojených národov

- Organizácia Spojených národov, A/RES/70/1, Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj.

- FAO a IFAD. 2019. *United Nations Decade of Family Farming 2019-2028* (Dekáda OSN – Rodinné farmárčenie 2019 – 2028). Globálny akčný plán. Rím.

- Informačná sieť pre potravinovú bezpečnosť (FSIN) a Globálna sieť proti potravinovým krízam, *2024 Global Report on food crisis* (Globálna správa o potravinovej kríze za rok 2024). GRFC 2024, Rím.

Zapájanie občanov do politiky súdržnosti: záverečná správa z pilotného projektu/ en/ OECD

- OECD, *Recommendation of the Council on creating better opportunities for young people* (Odporúčanie rady o tvorbe lepších príležitostí pre mladých ľudí), zasadnutie rady na ministerskej úrovni, 9. – 10. júna 2022, JT03497457.

Iné

- Moxon D., Bárta O. (2024). EUYD10 *We Need Youth* (Výsledky konzultačnej fázy EUYD10. Potrebujeme mladých) DOI: 10.5281/zenodo.10656746.